

IPN BU 3397/18

AKTOTWÓRCA

Zespół/Zbiór:

[Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Warszawie \[1944\] 1954-1990](#)

Podzespół:

[Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Warszawie 1956 - 1990](#)

Seria:

[Materiały operacyjne](#)

INFORMACJE IDENTYFIKUJĄCE

Sygnatura IPN: IPN BU 3397/18

Dawna sygnatura: IPN BU Z/02760/80

OPIS ZAWARTOŚCI

Tytuł:

Na kasecie zapisano 5 (pięć) materiałów filmowych: 1.Film instruktażowy przygotowany przez Zespół Realizatorów Filmowych SEKTOR Wydział XII Biura "B" MSW, na potrzeby edukacyjno-szkoleniowe. Scenariusz materiału filmowego został oparty o kontrwywiadowczy materiał operacyjny o kryptonimie ŻUBR. Operacja prowadzona była przez Departament I MSW i KW MO w Krakowie w dniu 14 maja 1979 r. Przedmiotem operacji jest podjęcie obserwacją figuranta, który jest etatowym pracownikiem Amerykańskiej Agencji Wywiadowczej (CIA). Zadaniem figuranta jest spotkanie z uśpionym rezydentem amerykańskiego wywiadu. Figurant podejmuje działania wywiadowcze z marszu. Materiał filmowy podzielony został na dwie części. Część pierwsza zrealizowana została wg z góry opracowanego scenariusza. Część drugą zrealizowano w warunkach autentycznego niereżyserowanego działania operacyjnego pomiędzy agentem CIA a Służbą Obserwacji KW MO w Krakowie (taką opinię przedstawia oficer prowadzący narrację, wg opinii opracowującego materiał filmowy, całość tenże materiału filmowego jest inscenizacją). Kamery filmujące poszczególne fragmenty działań w Krakowie instalowane były tajnie a dokrętki, zrealizowane już po zakończeniu działań, uzupełniły materiał filmowy bez wprowadzenia jakichkolwiek zmian w przebieg akcji. Dokrętki dot. działań podejmowanych przez Służbę Obserwacji KW MO w Krakowie, zostały zainscenizowane zgodnie z ich autentycznym przebiegiem. W materiale filmowym prezentowana jest także dokumentacja fotograficzna z przeprowadzonych działań kontrwywiadowczych. Czas: 00:44:05; 2.Materiał filmowy jest filmem poglądowym na temat akcji kontrwywiadowczej o kryptonimie "Wiadukt" przeprowadzonej przez Wydział II Departamentu I Biura "B" MSW. Akcja skierowana była przeciwko pracownikowi ambasady amerykańskiej Peterowi Burke, który zatrudniony został na stanowisku Drugiego Sekretarza Wydziału Politycznego. W wyniku wstępnego opracowania ustalono, że Peter Burke jest kadrowym pracownikiem Centralnej Agencji Wywiadowczej (CIA) i do Polski został skierowany w celu wykonania zadań wywiadowczych. Materiał filmowy jest dokumentem relacjonującym założenia taktyczne prowadzonej akcji opierającej się na założeniu obserwacji w punktach ukrytych i nałożenia aktywnej kontroli operacyjnej na obiekt w ramach sprawy "Amon 79". Tytuł filmu "I'm an american diplomat..."Czas: 00:58:52. 3.Poglądowy materiał filmowy na sprawę o kryptonimie IKAR. Materiał zrealizowany przez Wydział XII Biura "B" MSW przy współpracy Departamentu II MSW. Sprawa kryptonim IKAR dot. wykrycia przez kontrwywiad PRL szpiega amerykańskiej agencji wywiadowczej CIA w

strukturach PRL-owskich służb dyplomatycznych. Bogdan Walewski w 1958 r., jako tłumacz Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli wyjechał do Wietnamu. W Sajgonie został zwerbowany przez etatowego pracownika CIA, po podpisaniu zobowiązania do współpracy przyjmując pseudonim Bob Walters. Po powrocie do Polski na początku 1961 r. został przyjęty do pracy w MSZ, skąd został skierowany na stypendium na Uniwersytecie Columbia. W Stanach Zjednoczonych podjął współpracę z CIA. W 1965 r. wrócił do Polski, został starszym radcą w MSZ. Informacje pozyskane w trakcie tłumaczeń w czasie wizyt i dostępu do tajnej dokumentacji przekazywał, za pomocą martwych skrzynek kontaktowych w Warszawie, pracownikom CIA. W 1964 r. został skierowany do polskiego przedstawicielstwa PRL przy ONZ w Nowym Jorku. Ponownie podjął współpracę z CIA. W latach 1974–1977 był wicedyrektorem Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych. Raporty dla CIA przekazywał w trakcie wyjazdów na przeglądy zakupionego w USA samochodu marki Mercedes, które odbywały się w Wiedniu. Wiosną 1977 r. został przeniesiony na stanowisko I sekretarza ambasady polskiej w Moskwie, a po powrocie z placówki wiosną 1980 r. został naczelnikiem w departamencie konsularnym MSZ. Po niecałym roku został ujęty przez kontrwywiad. Wobec ewidentnych dowodów przyznał się do szpiegostwa już na pierwszym przesłuchaniu. Został osądzony i w 1982 r. skazany na 25 lat pozbawienia wolności. W materiale filmowym wykorzystany został zrealizowany podczas przesłuchania Walewskiego filmowy materiał dowodowy, ponadto informacje przekazywane przez lektora ilustrowane są fotografiami i materiałami filmowymi z miejsc pobytu Walewskiego. Czas: 00:22:25. 4. Film poglądowy przygotowany przez Wydział XII Biura "B" MSW, na potrzeby edukacyjno-szkoleniowe. Materiał filmowy można podzielić na dwie części, w części pierwszej przedstawiono informacyjny materiał na temat Amerykańskiej Agencji Wywiadowczej (CIA), w części drugiej przedstawiono trzy sprawy operacyjne prowadzone przez kontrwywiad, w których rozpracowano obywateli polskich, zwerbowanych i prowadzących działania szpiegowskie na rzecz CIA. W materiale filmowym wykorzystano materiały operacyjne, dokumentację fotograficzną, filmową dokumentację procesową i filmową dokumentację stanowiącą zapis audio video przesłuchania podejrzanego. Tytuł materiału "I poznasz prawdę..." Czas: 00:52:02. 5. Dokumentalny Film poglądowy przygotowany przez Zespół Realizatorów Filmowych SEKTOR z Biura "B" MSW, na potrzeby edukacyjno-szkoleniowe. Materiał filmowy prezentuje odtworzenie operacji rozpracowania kontrwywiadowczego agenta współpracującego z Centralną Agencją Wywiadowczą (CIA). Leszek Chróst współpracował z amerykańskim wywiadem przez 15 lat z sześcioletnim okresem uśpienia, kiedy w obawie przed dekonspiracją nie podejmował żadnych działań szpiegowskich. W materiale filmowym wykorzystano materiały operacyjne, dokumentację fotograficzną, filmową dokumentację procesową i dokumentację z zapisem audio z wyjaśnieniami złożonymi w toku działań śledczych przez podejrzanego. Tytuł filmu "Z całą surowością prawa... Sprawa kryptonim TRAMP". Czas: 00:54:09.

OPIS ZEWNĘTRZNY

Forma fizyczna: Kasetę VHS

Liczba tomów: 1

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

Nazwa archiwum:

[Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie](#)